

Aan de gemeenteraad

Datum : 6 april 2021
Zaaknummer : 487605
Contactpersoon : D. Janssen
Telefoonnummer : 026 3775803

Onderwerp: Verlengd Arnhems afwegingskader corona 2020 - 31 december 2021

Geachte voorzitter en leden van de raad,

In uw vergadering van 2 september 2020 heeft u aandacht gevraagd voor 'de gevolgen van uitstel van betalingen voor gesubsidieerde instellingen in Arnhem'. Aanleiding was dat de gemeente Arnhem sportverenigingen, cultuurinstellingen, welzijnsorganisaties en wijkinitiatieven uitstel van betaling verleent, bijvoorbeeld voor huur van onroerend goed of betaling van gemeentelijke belastingen¹.

Op basis van uw motie is in oktober 2020 een eerste versie van een afwegingskader opgesteld. Het afwegingskader bestaat uit twee onderdelen: een kader voor organisaties en instellingen waarmee de gemeente Arnhem een bestuursrechtelijke relatie heeft en een kader voor partijen waarmee de gemeente een privaatrechtelijke relatie heeft. In de afgelopen periode is het kader toegepast op concrete gevallen². Dit hernieuwde afwegingskader heeft betrekking op 2021.

Nu de coronacrisis langer duurt dan voorzien en gehoopt, is er in de tussentijd ook nieuwe jurisprudentie ontwikkeld die in februari jl. al aanleiding gaf het kader voor partijen waarmee de gemeente een privaatrechtelijke relatie heeft te herzien³. De verwachting is dat er ook de komende maanden nog gevolgen blijven voor partijen in de stad. Daarover zijn wij zoveel mogelijk met partijen in gesprek. Waar mogelijk en noodzakelijk worden partijen ondersteund. Gelet op de opdracht die uw raad het college afgelopen jaar heeft gegeven willen we het afwegingskader - dat nu nog loopt van oktober 2020 tot mei

¹ U vroeg het college om voor de begrotingsbehandeling (MJPB) met een plan van aanpak te komen. Wij hebben u met de raadsinformatiebrief Arnhems afwegingskader corona 2020-2021 van 13 oktober 2020 geïnformeerd over het plan van aanpak in een afwegingskader dat aansluit bij bestaande maatregelen en interventies.

² Inmiddels is het jaar 2020 afgesloten. Wel kan op onderdelen nog besluitvorming plaatvinden.

³ Op 23 februari 2021 bent u door ons geïnformeerd over het gedeeltelijk herzien van het Arnhems afwegingskader corona 2020-2021. Naast de partijen waarmee de gemeente een subsidierelatie heeft, zijn er ook partijen zonder een subsidierelatie. Dit zijn organisaties die huren bij de gemeente. Wanneer zij behoren tot de door het kabinet aangewezen sectoren dan kunnen maatregelen worden ingezet. De gemeente heeft als verhuurder ook een belang (verhuur van panden en voorkomen van leegstand). We hebben in december 2020 ook beleidsregels vastgesteld voor het vaststellen van subsidies over 2020.

Datum : 6 april 2021
Zaaknummer : 487605
Pagina : 2

2021 - daarom met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2021 in laten gaan met een looptijd tot 31 december 2021. Het kader is daarmee aangepast aan de actuele situatie en relevante jurisprudentie. We kunnen dan goed blijven afwegen hoe we onze middelen op de meest effectieve en doelmatige manier inzetten waarbij recht wordt gedaan aan wat wij maatschappelijk en sociaaleconomisch van groot belang vinden.

Al vanaf het begin van de coronacrisis heeft het college scherp in het oog gehouden dat er veel Arnhemse organisaties zijn, die een maatschappelijke bijdrage leveren en die van belang zijn om doelen op het gebied van zorg, een sterke samenleving en een sterke economie in de stad te realiseren. Per sector hebben we verkend wat de risico's zijn. Veel huurders van gemeentelijk vastgoed in Arnhem zijn getroffen door de maatregelen om verspreiding van het virus te voorkomen. Zij vragen om uitstel, verlaging of kwijtschelding van betalingen van huur.

De partijen waarmee de gemeente een privaatrechtelijke relatie heeft zijn bekend en weten ons goed te vinden. Dit zijn organisaties die huren bij de gemeente. Wanneer zij behoren tot de door het kabinet aangewezen sectoren, kunnen maatregelen worden ingezet.

1. Kader voor organisaties en instellingen waarmee de gemeente Arnhem een bestuursrechtelijke relatie heeft

Gesubsidieerde partijen als sportverenigingen, cultuurinstellingen en welzijnsorganisaties hebben een bestuursrechtelijke (subsidie)relatie met de gemeente⁴. Een aantal van deze organisaties is ook huurder van de gemeente. Zij hebben daardoor ook een privaatrechtelijke relatie met de gemeente. De gemeente wil extra steun verbinden aan de gesubsidieerde activiteiten zodat de betreffende instellingen de gesubsidieerde activiteiten kunnen blijven uitoefenen. Het gaat daarbij om een tegemoetkoming in de extra kosten die door de coronacrisis zijn ontstaan of het mislopen van inkomsten, zodat uitvoering van de activiteiten kan blijven plaatsvinden.

Het college wil op de volgende wijze omgaan met deze partijen:

Generieke maatregelen tot 31 december 2021

- indexatie van huren wordt wel doorgevoerd. Indien noodzakelijk vindt er compensatie plaats via maatwerk. Ook in de subsidies worden de subsidiebedragen jaarlijks geïndexeerd. Het college kiest voor incidentele maatregelen en niet voor maatregelen met een structurele doorwerking;
- de mogelijkheid tot uitstel van huurbetaling wordt uitgebreid tot 31 december 2021;
- uitstel van huurbetaling is een generieke maatregel die we op maatwerkbasis inzetten, gebaseerd op een individuele beoordeling van urgentie en risico's;
- we stellen geen generiek noodfonds in.

⁴ Ook vrijwilligersorganisaties en (al dan niet gesubsidieerde) inwonersinitiatieven die een rol vervullen in de sociale samenhang in wijken en buurten spelen een belangrijke rol. Ook kiezen we er bewust voor om ook private partijen (bijvoorbeeld buurthuizen) aan te laten haken bij mogelijke compensatie.

Afwegingen:

- we willen de sociale basisinfrastructuur in stand houden en kaalslag in Arnhem voor gesubsidieerde organisaties en instellingen voorkomen;
- de beoordeling van de urgentie en de risico's vindt plaats per beleidsveld (cultuur, sport, welzijn, wijken);
- urgentie en risico's moeten één op één gelinkt zijn aan de coronacrisis: aan activiteiten die voor de crisis al geen bestaansrecht (meer) hadden wordt geen steun verleend;
- we kiezen voor maatregelen die goed uitvoerbaar zijn en geen grote administratieve last voor de doelgroep en de gemeente met zich meebrengen;
- we kiezen bij voorkeur en daar waar mogelijk voor beoordeling door middel van een externe toets op aanvragen door partijen zoals Praktische Zaken bij welzijnssubsidies en het Sportbedrijf bij sportsubsidies (voor die organisaties waarmee het Sportbedrijf ook een huurrelatie heeft). Per beleidsterrein kan een keuze worden gemaakt hoe de toetsing wordt georganiseerd;
- we kiezen voor behoud van snelheid van handelen door een verantwoording achteraf over de rechtmatigheid van de besteding van de middelen.

Voorwaarden voor incidentele subsidie en uitstel van huur en kwijtschelding huur:

- er is sprake van acute financiële problemen als gevolg van de coronacrisis;
- er is door de organisatie / instelling aantoonbaar maximaal gestuurd om uitgaven te beperken en / of inkomsten te behouden;
- met behulp van gemeentelijke steun kan de continuïteit duurzaam geborgd worden waarmee de organisatie behouden blijft voor de Arnhemse sociale infrastructuur;
- door de organisatie wordt middels een verklaring aangetoond dat er geen voorliggende rijks- of andere (bijvoorbeeld provinciale) regelingen beschikbaar zijn;
- als die regelingen er wel zijn (en aantoonbaar ook zijn aangevraagd en / of gebruikt) dan kan toch aanvullende steun worden verleend (hardheidsclausule);
- er kan geen sprake zijn van dubbele steunverlening voor dezelfde kosten;
- de gemeente kan eventueel aanvullende eisen en/of tegenprestatie vragen van de organisatie of instelling (maatschappelijke cofinanciering);
- er wordt geen compensatie verstrekt voor commerciële activiteiten en / of voor variabele kosten.

Aanvullende financiële ondersteuning

De eerste stap is uitstel van huurbetaling als generieke maatregel. Aanvullend hierop kunnen de volgende stappen worden gezet:

- steun wordt verleend in de vorm van een (publiekrechtelijke) incidentele subsidie. Indien steun in de vorm van subsidie nadelige effecten heeft, kan steun via gedeeltelijke dan wel volledige kwijtschelding van de huur plaatsvinden;
- steun kan bestaan uit: steun ten laste van de gemeentelijk exploitatie (bijvoorbeeld door extra subsidies te verstrekken), liquiditeitssteun (bijvoorbeeld door een lening te verstrekken) en/of garantstelling waarbij steun met het minste beslag op de gemeentelijke exploitatie altijd de voorkeur

heeft. Ter beperking van het financiële risico gaan wij eventuele garantstellingen en leningen voor 50% in mindering brengen op het beschikbare budget van € 250.000,-. Op basis van maatwerkafspraken wordt voor een garantstelling en voor aflossing van een lening door de gemeente een redelijke einddatum vastgesteld;

- hoe hoger het bedrag van de steun, hoe uitgebreider de motivering en de verantwoordingen van de aanvrager zullen moeten zijn;
- indien rijksmaatregelen vragen om cofinanciering kiezen we de vorm van steun die hierbij past;
- steun in de vorm van subsidie kan worden teruggevorderd indien bij de subsidieverantwoording blijkt dat deze (deels) niet nodig was voor de bij subsidiebeschikking aangegeven activiteiten en doelen;
- bij inzet van steun in de vorm van subsidie voor niet bij subsidiebeschikking aangegeven activiteiten en doelen kan deze worden teruggevorderd. Bij misbruik worden passende maatregelen genomen.

2. Kader voor partijen waarmee de gemeente een privaatrechtelijke relatie heeft

Naast de partijen waarmee de gemeente een subsidierelatie heeft, zijn er ook partijen zonder een subsidierelatie of partijen die voor hun inkomsten niet overwegend afhankelijk zijn van de subsidie van de gemeente. Dit zijn organisaties die huren bij de gemeente. Wanneer zij behoren tot de door het kabinet aangewezen sectoren dan kunnen maatregelen worden ingezet. De gemeente heeft als verhuurder ook een belang (verhuur van panden en voorkomen van leegstand).

De volgende zaken zijn hierbij van belang met inachtneming van de bestaande en bekende jurisprudentie.

- Bij een verzoek om huurprijzvermindering is op grond van de wet bepalend of er sprake is van een gebrek en/of een onvoorziene omstandigheid.
- Uit de rechtspraak tot nu toe volgt dat vrij algemeen aangenomen wordt dat daar in ieder geval sprake van is als het gehuurde als gevolg van de maatregelen van de overheid ter beperking van het coronavirus (tijdelijk) gesloten is of is geweest en/of als de huurder met maatregelen te maken heeft of heeft gehad die hem beperken in de exploitatie van het door hem in het gehuurde geëxploiteerde bedrijf.
- Uit die rechtspraak volgt voorts dat vrij algemeen aangenomen wordt dat het uitgangspunt is dat de gevolgen van de crisis gelijkelijk over de huurder en de verhuurder verdeeld worden.
- Dat komt er op neer dat de huurder aanspraak kan maken op (tijdelijke) vermindering van de huurprijs van 50% als het gehuurde gesloten is geweest en van 25% als de huurder met beperkende maatregelen te maken heeft gehad.

Op grond van de jurisprudentie is besloten om het Arnhems afwegingskader corona 2020-2021 gedeeltelijk te herzien. Paragraaf 3 van de raadsbrief van 13 oktober is vervangen door de volgende paragraaf:

Generieke maatregelen

- Indexatie van huren wordt wel doorgevoerd. Het college kiest voor incidentele maatregelen en niet voor maatregelen met een structurele doorwerking.
- De mogelijkheid tot uitstel van huurbetaling wordt uitgebreid tot 31 december 2021.
- Over de huur 2021 nemen we nog geen besluit over kwijtschelding, maar bieden we wel de mogelijkheid voor uitstel van betaling conform de percentages uit de huidige jurisprudentie. Over eventueel gedeeltelijke kwijtschelding, dan wel een betalingsregeling, nemen we na afloop van het jaar 2021 (in 2022) een besluit, op basis van de dan bekende jurisprudentie.
- In voorkomende gevallen kan ten nadele van de huurder afgeweken worden van het bovenstaande vanwege relevante bijzondere omstandigheden die tot afwijking nopen.
- In bepaalde omstandigheden kan het vanuit het belang van gemeentelijk vastgoed (zoals inning huurpenningen op langere termijn, voorkomen leegstand) mogelijk opportuun zijn meer steun te verlenen dan een huurverlaging van 50% dan wel 25%. Bijvoorbeeld als daarmee verdere huurderiving of leegstand wordt voorkomen. Eventuele casussen worden gecontroleerd op staatssteunrisico's en ter besluitvorming voorgelegd aan het college van B&W.
- Hulp blijft beperkt tot maximaal de huur.
- Wanneer door ondernemingen gebruik kan worden gemaakt van Tegemoetkoming Vaste Lasten MKB en andere voorliggende regelgeving dan houdt de gemeente hier rekening mee bij uitstel van betaling en bij eventuele kwijtschelding. Als tegemoetkoming voor de huur wordt ontvangen (percentage uit de regeling TVL) dan zal de gemeente voor dat deel van de huur geen (voor 50/25%) uitstel verlenen c.q. niet kwijtschelden.
- We maken met partijen maatwerkafspraken over aflossing van de resterende huurschuld. Deze afspraken maken we uiterlijk voor 1 april 2022. Deze afspraken gelden voor de huurschuld over zowel 2020 als 2021.

Naast de bovengenoemde partijen hebben wij ook een beperkt aantal partijen waarmee we een erfpachtrelatie hebben. Wanneer zij behoren tot de door het kabinet aangewezen sectoren dan komen zij in beginsel in aanmerking voor rijksmaatregelen. In lijn met de hierboven genoemde overige maatregelen (kader voor privaatrechtelijke partijen) hiervoor genoemd voor de hurende partijen, willen wij ook de erfpachter tegemoetkomen⁵.

⁵ Er is op dit moment nog geen jurisprudentie over erfpacht in relatie tot corona. De verwachting is dat, naar analogie van uitspraken over huur, de rechter in het geval van erfpacht soortgelijk zal besluiten. Dus dat wanneer erfpachters te maken hebben gehad met beperkingen in exploitatie en bedrijfsvoering als gevolg van de door het Rijk opgelegde maatregelen, er een tegemoetkoming kan worden getroffen.

Datum : 6 april 2021
Zaaknummer : 487605
Pagina : 6

3. Financiële gevolgen en uitvoering

In de Financiële impactanalyse coronacrisis werd al rekening gehouden met (het risico van) uitstel van huurbetalingen / huurverlagingen. De steunverlening aan gesubsidieerde partijen zal zoveel als mogelijk vanuit de bestaande budgetten Cultuur, Welzijn, Sport en Economie komen. De over het jaar 2021 aan de gesubsidieerde instellingen te verlenen steun wordt gemaximeerd tot € 250.000. Mocht in de komende periode tijdens de inventarisatie bij instellingen en organisaties blijken dat de nood hoger is dan komen we terug bij uw raad. Dit bedrag staat overigens los van de middelen die op grond van andere regelingen beschikbaar zijn voor steunverlening.

Beoordelingen van verzoeken van subsidiepartijen vinden zoveel mogelijk plaats via de reguliere kanalen. We kiezen bij voorkeur en daar waar mogelijk voor een eerste beoordeling door middel van een externe toets op aanvragen, door partijen zoals Praktische Zaken bij welzijnssubsidies en het Sportbedrijf bij sportsubsidies (voor die organisaties waarmee het Sportbedrijf ook een huurrelatie heeft). Per beleidsterrein kan een keuze worden gemaakt. De beoordelingen die door deze eerste toets als voldoende worden beoordeeld worden aangevuld met inbreng vanuit de beleidsdomeinen en financiën. Hierbij wordt het hiervoor beschreven toetsingskader gebruikt zodat er ook aan de rechtsmatigheids-eisen kan worden voldaan.

Wij gaan ervan uit dat wij u door middel van deze brief voldoende hebben geïnformeerd over de stand van zaken van het werk in uitvoering.

Hoogachtend.

het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de loco-secretaris, de burgemeester,

P.J. Altena

A. Marcouch

Bijlagen:

- Raadsbrief 13 oktober 2020 Arnhems Afwegingskader corona
- Raadsbrief 23 februari 2021 gedeeltelijke wijziging Afwegingskader corona
- Aangenomen motie 20M186g Is uitstel ook afstel